

Τι εἶνε Τριώδιον

Τὸ ἐκκλησιαστικὸν μας ἔτος περιλαμβάνει ὄχι μόνον ἀκινήτους ἐορτάς, ὡς π.χ. τοῦ Μ. Βασιλείου (τὴν 1ην Ἰανουαρίου) ἢ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου (τὴν 15ην Αὐγούστου) ἢ τῶν Χριστουγέννων (τὴν 25ην Δεκεμβρίου) κ.λπ., ἀλλὰ καὶ κινητάς, δηλαδή ἐορτάς αἱ ὁποῖα δὲν ἐορτάζονται εἰς ὠρισμένην καὶ σταθερὰν ἡμερομηνίαν, ἀλλ' εἰς διαφόρους καθ' ἕκαστον ἔτος ἡμερομηνίας. Τοῦτο γίνεται διότι ὅλος ὁ κύκλος τῶν ἐορτῶν αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πάσχα. Ἀλλὰ τὸ Πάσχα εἶνε κινητὴ ἐορτὴ.

Ἐκκλησία μας ὥρισε, διὰ τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, νὰ ἐορτάζεται τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν πανσέληνον τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας. («Ἰσημερία» λέγεται τὸ χρονικὸν σημεῖον κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ ἡμέρα εἶνε ἴση μὲ τὴν νύκτα.

Ἰσημερίας ἔχομεν δύο: Μίαν τὴν Ἄνοιξιν -ἐαρινὴ ἰσημερία- καὶ μίαν τὸ Φθινόπωρον -φθινοπωρινὴ ἰσημερία-. Ἡ πρώτη γίνεται τὴν 21ην Μαρτίου καὶ ἡ δευτέρα τὴν 23ην Σεπτεμβρίου). Ἐπειδὴ ἡ πανσέληνος τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας δὲν εἶνε σταθερά, δηλαδή δὲν συμπίπτει πάντοτε τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν, δι' αὐτὸ τὸ Πάσχα ἐορτάζεται εἰς διάφορον κατ' ἔτος ἡμερομηνίαν. Ἀφοῦ λοιπὸν τὸ Πάσχα εἶνε κινητὴ ἐορτὴ, εἶνε φυσικὸν νὰ εἶνε κινηταὶ καὶ ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ἐορταὶ αἱ ὁποῖαι ἐξαρτῶνται ἐξ αὐτοῦ.

Αἱ ἐορταὶ αὐταὶ ἀπαρτίζουν δύο κύκλους: Τὸν κύκλον τοῦ Τριωδίου καὶ τὸν κύκλον τοῦ Πεντηκοσταρίου. Διὰ τὸ Πεντηκοστάριον θὰ ὁμιλήσωμεν, Θεοῦ θέλοντος, ἄλλοτε· σήμερον θὰ ὁμιλήσωμεν διὰ τὸ Τριώδιον.

Τριώδιον λέγεται τὸ ἐκκλησιαστικὸν βιβλίον ποὺ περιέχει τὰς Ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας μας, τὰς τελουμένας εἰδικῶς κατὰ τὴν περίοδον ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Κυριακὴν τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου καὶ τελειώνει τὸ Μέγα Σάββατον, δηλαδή τὰς Ἀκολουθίας τῶν κινητῶν ἑορτῶν ποὺ προηγοῦνται τοῦ Πάσχα. (Τὸ δὲ Πεντηκοστάριον περιλαμβάνει τὰς ἑορτὰς ποὺ ἔπονται τοῦ Πάσχα).

Καλύπτει δηλαδή τὸ Τριώδιον: α) τὰς τρεῖς ἑβδομάδας ποὺ προηγοῦνται τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, β) Ὀλόκληρον τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, ἥτοι τὴν περίοδον ἀπὸ Καθαρᾶς Δευτέρας μέχρι Κυριακῆς τῶν Βαΐων. Καὶ γ) τὴν Μεγάλην ἑβδομάδα.

Ὄνομάζεται Τριώδιον, διότι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὕμνους του, οἱ λεγόμενοι Κανόνες (καὶ μάλιστα οἱ Κανόνες τοῦ Ὁρθρου τῶν καθημερινῶν), δὲν εἶνε ἄρτιοι, δηλαδή δὲν περιέχουν ἑννέα ἢ ὀκτὼ Ὠδὰς, ἀλλὰ περιέχουν μόνον τρεῖς Ὠδὰς. (Περὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὴν συνέχειαν). Ὑπάρχουν βεβαίως καὶ Κανόνες ἄρτιοι, ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοί, καὶ μάλιστα οἱ περισσότεροι (ἰδίᾳ δὲ οἱ τοῦ Ὁρθρου τῶν καθημερινῶν, ὡς προείπομεν), ἔχουν τρεῖς Ὠδὰς, ἐχαρακτηρίσθη ὀλόκληρον τὸ βιβλίον ὡς Τριώδιον. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ὕμνοι του εἶνε γεμᾶτοι ἀπὸ κατάνυξιν, λέγεται καὶ «Κατανυκτικὸν Τριώδιον».

Τριώδιον ὅμως δὲν λέγεται μόνον τὸ σχετικὸν βιβλίον, ἀλλὰ καὶ αὕτη αὕτη ἡ χρονικὴ περίοδος κατὰ τὴν ὁποίαν χρησιμοποιεῖται τὸ βιβλίον. Τὸ Τριώδιον δηλαδή εἶνε καὶ λειτουργικὸν βιβλίον καὶ τμῆμα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἔτους.

Ὀλόκληρος ἡ περίοδος τοῦ Τριωδίου ἔχει σκοπὸν νὰ μᾶς προετοιμάσῃ, διὰ νηστείας, προσευχῆς καὶ μετανοίας, νὰ ὑποδεχθῶμεν τὸν «πρὸς Πάθος εὐτρεπιζόμενον» Σωτῆρα μας καὶ νὰ γίνωμεν κοινωνοὶ τῶν Παθημάτων καὶ τῆς Ἀναστάσεώς Του.

Δυστυχῶς ὅμως! Αὐτὸ ἰσχύει μόνον θεωρητικῶς. Ἐν τῇ πράξει πολλοὶ ἐκ τῶν Χριστιανῶν μας χρησιμοποιοῦν τὴν περίοδον τοῦ Τριωδίου κατὰ τρόπον ποὺ μόνον τὸν Διάβολον χαροποιεῖ. Χοροί, μεταμφιέσεις (κοινῶς

«μασκαρέματα»), ἄσματα ἀνήθικα, καρνάβαλοι, μέθαι, διασκεδάσεις ἀμαρτωλαὶ καὶ ποικίλαι ἄλλαι ἀθλιότητες, αὐταὶ εἶνε αἱ ἐκδηλώσεις μὲ τὰς ὁποίας χιλιάδες ἄνθρωποι ὑποδέχονται τὸ Τριῶδιον!... Καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν εἶνε εἰδωλολάτραι, εἶνε Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι, βαπτισμένοι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος!

Ἀδελφοί μου, προσοχή! Αὐτὰ εἶνε ἀνάξια Χριστιανῶν. Οἱ εἰδωλολάτραι ἐώρταζον τοιουτοτρόπως. Ἡμεῖς ὅμως δὲν εἶμεθα εἰδωλολάτραι. Ὅχι μὲ χοροὺς καὶ καρναβάλους ὅχι μὲ μέθας καὶ «μασκαρέματα», ἀλλὰ μὲ νηστείαν καὶ προσευχήν, μὲ «πένθος χαροποιόν», μὲ κατάνυξιν καὶ εὐφροσύνην πνευματικὴν, θὰ ἐορτάσωμεν τὰς ἐορτὰς τοῦ Τριωδίου. Ἐὰς ἀκούσωμεν τὴν φωνὴν τῆς Μητρὸς μας, τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας, καὶ ἅς ἐκτελέσωμεν τὰς συστάσεις Της:

«Τὸ στάδιον τῶν ἀρετῶν ἠνέωκται· οἱ βουλόμενοι ἀθλῆσαι εἰσέλθετε, ἀναζωσάμενοι τὸν καλὸν τῆς νηστείας ἀγῶνα· οἱ γὰρ νομίμως ἀθλοῦντες, δικαίως στεφανοῦνται· καὶ ἀναλαμβάνοντες τὴν πανοπλίαν τοῦ Σταυροῦ, τῷ ἐχθρῷ ἀντιμαχησώμεθα· ὡς τεῖχος ἄρρηκτον κατέχοντες τὴν πίστιν, καὶ ὡς θώρακα τὴν προσευχήν καὶ περικεφαλαίαν τὴν ἐλεημοσύνην ἀντὶ μαχαίρας τὴν νηστείαν, ἣτις ἐκτέμνει ἀπὸ καρδίας πᾶσαν κακίαν. Ὁ ποιῶν ταῦτα, τὸν ἀληθινὸν κομίζεται στέφανον, παρὰ τοῦ Παμβασιλέως Χριστοῦ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως».

Δηλαδή: Τὸ στάδιον ὅπου γίνονται οἱ ἀγῶνες τῶν ἀρετῶν ἔχει ἀνοιχθῆ (τὸ στάδιον αὐτὸ εἶνε ἡ περίοδος τοῦ Τριωδίου)· ὅσοι θέλετε νὰ ἀθλήσετε, εἰσέλθετε εἰς αὐτό, ἀφοῦ ἀναλάβετε τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς νηστείας. Διότι ὅσοι ἀγωνίζονται νομίμως (ἤτοι τηροῦντες τοὺς κανονισμοὺς τοῦ ἀγῶνος) αὐτοὶ λαμβάνουν τὸν στέφανον τῆς νίκης των.

Ἐὰς εἰσέλθωμεν λοιπὸν εἰς τὸ στάδιον καί, ἀφοῦ φορέσωμεν τὴν πανοπλίαν τοῦ Σταυροῦ, ἅς πολεμήσωμεν τὸν ἐχθρὸν Διάβολον. Εἰς τὸν πόλεμόν μας αὐτὸν ἅς ἔχωμεν ὡς ἀπόρθητον τεῖχος τὴν πίστιν, ὡς θώρακα τὴν προσευχήν καὶ ὡς περικεφαλαίαν τὴν ἐλεημοσύνην· ἀντὶ μαχαίρας ἅς ἔχωμεν τὴν νηστείαν, ἡ ὁποία κόπτει ριζικῶς ὅλας τὰς κακίας ἀπὸ τὴν καρδίαν μας. Ὅποιος πράττει αὐτὰ θὰ λάβῃ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως τὸν ἀληθινὸν στέφανον ἀπὸ τὸν Βασιλέα τοῦ σύμπαντος Χριστόν.